

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Светослав Ангелов Косев, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност „доцент“
в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 8. Изкуства
професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Шрифт и типография)

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 98 от 19.11.2024 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогическия факултет, като кандидат участва Главен асистент Надежда Недялкова Ангелова от Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“.

1. Общо представяне на получените материали

Предмет:

Със заповед № РД-22-84 от 17.01.2025.г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (ПУ) съм определен за член на научното жури на конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в ПУ по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Шрифт и типография), обявен за нуждите на катедра „Естетическо възпитание“ към Педагогическия факултет

За участие в обявения конкурс е подал документи единствен кандидат:

Главен асистент Надежда Недялкова Ангелова от Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“.

Представеният от главен асистент Надежда Недялкова Ангелова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, и включва следните документи:

МОЛБА по образец до ректора за допускане до участие в конкурса;

АВТОБИОГРАФИЯ по европейски формат;

ДИПЛОМА за висше образование с придобита образователно-квалификационна степен „магистър“ с приложение (оригинал и копие) или нотариално заверено копие;

ДИПЛОМА за образователна и научна степен „доктор“ (оригинал и копие) или нотариално заверено копие;

СПИСЪК на научните трудове;

НАУЧНИ ТРУДОВЕ (копия на публикациите);

СПИСЪК на цитиранията;

СПРАВКА за съответствие с минималните национални и допълнителните факултетни изисквания (ако има такива);

АНОТАЦИИ на материалите по чл. 65. от ПРАСПУ (на български и чужд език) с разширена хабилитационна справка, ако не е представена монография;

САМООЦЕНКА на приносите;

ДЕКЛАРАЦИЯ за оригиналност и достоверност на приложените документи;

УДОСТОВЕРЕНИЕ за трудов стаж;

ДОКУМЕНТИ за учебна работа;

ДОКУМЕНТИ за научноизследователска работа;

ДОКУМЕНТИ, отнасящи се до художественотворческа дейност;

ДОКУМЕНТИ съобразно допълнителните изисквания на съответния факултет;

ДРУГИ документи;

КОМПЛЕКТ документи на хартиен носител от т.1 до т. 17 – 2 бр.;

КОМПЛЕКТ документи от т. 1, 2, 6, 8, 9, 10 (евентуално посочване на други документи от т. 4, 5, 13, 14 и 15) на електронен носител - 2 бр.

Кандидатът главен асистент Надежда Недялкова Ангелова е приложила общо 19 научни труда, 1 монография, 18 статии и доклади и списък на 4 художественотворчески изяви. Приемат се за рецензиране 8 научни труда, които са извън дисертацията и се отчитат при крайната оценка 1 монография, 7 статии и доклади от които 4 на български и 3 на английски език, както и списък на 4 художественотворчески изяви. Не се рецензират 5 научни труда по

дисертацията и 6 научни труда извън проблематиката на конкурса. Разпределението на научните трудове по съответни рубрики, в страната и в чужбина, е както следва 8 публикации в страната.

2. Кратки биографични данни (на кандидата)

Надежда Ангелова е утвърден преподавател и графичен дизайнер с богат академичен и професионален опит. Родена в България, тя отдава професионалното си развитие на изкуството, дизайна и естетическото възпитание. Още от гимназиалните си години, когато завършва Националната художествена гимназия „Цанко Лавренов“ със специалност „Стенопис“, изкуството става част от нейната идентичност.

Образователният ѝ път я отвежда в Германия, където завършва комуникационен дизайн в Университета за приложни науки в Дюселдорф. Там тя задълбочава знанията си в графичния дизайн, визуалната комуникация и мултимедийните изкуства. Продължава с магистратура в същото направление, а по-късно се завръща в България, за да защити докторска степен в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“.

В продължение на години работи като комуникационен дизайнер в дизайнерски бюра и рекламни агенции в Дюселдорф и Кьолн, а опитът ѝ включва графичен и уеб дизайн, предпечатна подготовка, анимация и сториборд за филмови продукции. Впоследствие започва преподавателска дейност, първо като хоноруван преподавател, а по-късно като асистент и главен асистент в Пловдивския университет, където е активен член на катедра „Естетическо възпитание“.

Нейните постижения са многобройни – носител е на престижни стипендии, включително немска национална стипендия за академични постижения и социална активност. Участва в международни арт изложения, форуми по дизайн и културни инициативи, както в България, така и в Германия. Член на Съюза на учените в България и представител на страната в международната организация в областта на изкуството и културното образование ENO.

Надежда Ангелова продължава да развива своята преподавателска, научна и творческа дейност, като вдъхновява студентите си и допринася за развитието на съвременното визуално изкуство.

3. Обща характеристика на дейността на кандидата

От направената справка за педагогическата дейност на кандидата за академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Надежда Недялкова Ангелова е видно, че работата ѝ със студентите е от първостепенно значение, което е от особена важност за целите на конкурса. Прави впечатление голямата ѝ натовареност, което надявам се не се отразява фатално на качеството на нейната преподавателска работа. От справката се вижда и извънаудиторната дейност, с която тя е ангажирана. Това ми дава основание да дам висока оценка на педагогическите качества на кандидата!

По отношение на материалите с които гл. ас. д-р Надежда Недялкова Ангелова се явява в този конкурс нямам забележки и считам, че те притежават авторски почерк и автентичност! *Имам обаче препоръка към ръководството на Педагогически факултет на Пловдивски университет по отношение провеждането на конкурси по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство и то е, да се обърне по-голямо внимание на практическата художественотворческа работа на кандидатите, тъй като това е от съществено значение за възпитаниците в тези специалности, като не омаловажавам и теоретичните им познания!* Най-съществен от представените трудове според мен е монографията „Дизайн на книгата. Методика на художественото оформление“. Изследването разглежда методика за професионално художествено оформление на печатни книги, систематизирана от авторката. Книгата се състои от три основни части: теоретична основа, която представя исторически обзор на книжния дизайн и анализ на значими примери в професионалната литература; емпирично проучване, което включва анкетно изследване сред читатели и дизайнери, идентифицирайки тенденции и критерии за успешен дизайн на книгата; извеждане на практическа методика за целите на която е разработена система за художествено оформление на книгата, като се обхваща процеса от концепцията до завършения продукт. Проведената експериментална проверка показва висока приложимост на методиката в професионалната сфера и обучението по дизайн. Изследването съчетава анализ на утвърдени дизайнерски практики, емпирични данни и практически тестове, което повишава неговата научна стойност и автентичност. Както може да се проследи и заключи от хода на изследването, главният ползвател на създадената методика са начинаещите дизайнери, тъй като тя им дава конкретна система за създаване на книжно тяло с висока художествена и практическа стойност. Това би им

помогнало в значителна степен да достигнат по-бързо нивото на професионалните дизайнери, които от своя страна са създали аналогична методика, по личния си емпиричен път. Проведените анкетни проучвания доказват ефективността на методиката, както и доказват хипотезата на изследването.

Следват три публикации в реферирани издания, които са свързани с темата на конкурса:

- **Интегриране на компетентностния подход в обучението по изкуства чрез проектна дейност.** Статията представя проектен метод в обучението на студенти от специалност „Графичен дизайн с реклама“ чрез създаването на серия плакати, интерпретиращи музикални произведения на Л. В. Бетовен. Анализират се творческите и технологични аспекти на студентските проекти. Изследването е базирано на практически примери.
- **Технологичен процес за изработка на учебни илюстрации за деца.** Проучването разглежда процеса на създаване на дигитални учебни илюстрации в университетска среда, с акцент върху методологията на работа и стилистично-композиционните изисквания. Основен акцент е поставен върху методиката на работа, като са описани условията и средствата, с които се борави, основните методи на изпълнение, използваните техника и технология.
- **Критерии при създаване на учебни илюстрации за обучение на деца.** Статията дефинира основни критерии за създаване на учебни илюстрации и представя примери от студентски проекти, като се основава се на реални практики. Представените изисквания и критерии изпълняват две основни функции: те подпомагат процеса на изготвяне на илюстрациите от студентите и са гаранция за постигане на качествена дигитална продукция.

Към публикациите за конкурса са добавени и четири статии и доклади, публикувани в нереферирани рецензирани издания (включително и в НАЦИД):

- **Поглед върху отношението на студентите, изучаващи графичен дизайн, към въпроса за интелектуалната собственост и авторското право.** Изследването анализира студентските нагласи към авторското право чрез анкети и наблюдения върху творчески задачи. Засегнат е въпросът за употребата на лицензирани изображения и шрифтове като се проследява и тяхната информираност по

въпросите за авторското право на създадени от тях произведения - цялостни дизайнерски продукти, отделни графики или продукти на шрифтовия дизайн

- **Обучението в областта на интелектуалната собственост и авторското право в специалности с художествено-творческа ориентация.** Проучването оценява програмите в българските университети, като използва количествен анализ на учебни планове. Коментира се липсата на задължително обучение по въпросите на интелектуалната собственост и авторското право и последствията от това.
- **Критерии и показатели за типографско оформление на текст с висока четливост.** Представен е контролен лист за оценка на четливостта на текстове. Систематизирани са основните правила и закономерности в три области, имащи отношение към повишаване четливостта на текста – в микро и макротипографията и по отношение на възприятието. Въз основа на това е разработен критериален апарат от 7 критерия с прилежащите му 17 показателя, изведен под формата на контролен лист, чрез който обективно може да се определи степента на четливост на текста.
- **Интердисциплинарно обучение чрез изкуства и употреба на изкуствен интелект.** Статията изследва интеграцията на изкуствения интелект в образованието и изкуството. Задават се и актуалните по темата въпроси като: Как да запазим достиженията до момента от интегрирането на тези области и да ги надградим чрез новата технология? Какви възможности на взаимодействие предлага технологията и какви рискове споделят песимистичните прогнози?

Изследванията обхващат разнообразни теми в областта на графичния дизайн и образованието, като често използват анкети, анализи на студентски проекти и методологични предложения. Според мен описаните в публикациите изследвания са авторски продукт и са извършени на базата на личен опит. Описаните цитирания покриват в достатъчна степен минималните наукометрични показатели!

Представените в документацията художественотворчески изяви на гл. ас. д-р Надежда Недялкова Ангелова, дават обща представа за възможностите на кандидата за академичната длъжност „доцент“ в професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Шрифт и типография), но според мен за това направление те трябва да имат водеща, а не допълваща функция.

4. Оценка на личния принос на кандидата

Разработеният от гл. ас. д-р Надежда Недялкова Ангелова модел за обучение по шрифт и типография е доказателство за това, че тя не просто следва теоретична конструкция, а създава динамична методология, която се използва успешно в обучението на студенти. Петстепенната скала за типографска грамотност и шрифтова култура дава конкретен инструмент за оценка и развитие на професионалните умения, като гарантира поетапно надграждане на знанията.

Монографията ѝ „Дизайн на книгата. Методика на художественото оформление“ е изключителен принос към разбирането и практическото прилагане на принципите на оформлението на печатни книги. Изследването ѝ не просто систематизира добрите практики, но и ги тества чрез анкети сред професионалисти и читатели, доказвайки, че качественият дизайн е не само естетически въпрос, но и функционална необходимост.

Изследователската ѝ работа в сферата на интелектуалната собственост в графичния дизайн също заслужава специално внимание. В ерата на дигитализацията, когато копирането и несанкционираното използване на творчески продукти са все по-често срещани, Надежда Ангелова поставя важни въпроси за правната грамотност на дизайнерите. Тя не само анализира съществуващото състояние, но и предлага решения за повишаване на информираността и защитата на авторските права.

Още една важна област на нейната работа е използването на изкуствен интелект в дизайна. Тя разглежда AI технологиите оценявайки както техните предимства, така и техните ограничения, като ги пречупва през призмата на обучението по графичен дизайн.

Един от най-ценните приноси на гл. ас. д-р Надежда Ангелова не е просто в изследванията ѝ, а в начина, по който ги вплита в обучението. Всяка нейна научна работа намира отражение в преподавателската ѝ дейност, като не просто информира студентите, а ги вдъхновява да бъдат по-добри професионалисти. Тя не само предава знания, но и изгражда отношение към детайла, критично мислене и естетически усет – качества, които правят един дизайнер не просто изпълнител, а творец.

В обобщение, трудовете на Надежда Ангелова демонстрират методичност, задълбоченост и иновативност. Те са пример за научен принос, който не остава в академичните среди, а намира реално приложение в практиката. Но може би най-голямото ѝ достойнство е,

че тя не просто изследва дизайна, а вдъхновява следващите поколения да го правят още по-добре.

5. Критични забележки и препоръки

Ще повтора препоръката към ръководството на Педагогически факултет на Пловдивски университет по отношение провеждането на конкурси по професионално направление 8.2. Изобразително изкуство и тя е, да се обърне по-голямо внимание на практическата художественотворческа работа на кандидатите, тъй като това е от съществено значение за възпитаниците в тези специалности, като не омаловажавам и теоретичните им познания!

6. Лични впечатления

Впечатленията ми от кандидата за академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Надежда Недялкова Ангелова са, че отношението ѝ към всяка една дейност с която се занимава в професионален или личен план, трябва да бъде изпълнявана с подобаващото ѝ сериозно отношение.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Надежда Ангелова **отговарят на всички** изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Кандидатът в конкурса е представил **достатъчен** брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“ и главен асистент. В работите на кандидата има оригинални художественотворчески, научни и приложни приноси, които са получили международно признание. Теоретичните му разработки имат практическа приложимост, като част от тях са пряко ориентирани към учебната работа. Научната и преподавателска квалификация на гл. ас. д-р Надежда Ангелова **е несъмнена**. Постигнатите от нея резултати в учебната, художественотворческата и научно-изследователската дейност, **напълно** съответстват на минималните национални изисквания.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, художественотворчески, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна** оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Педагогически факултет за избор на Надежда Недялкова Ангелова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство (Шрифт и типография)

16.03.2025 г.

Рецензент:

(подпис)

проф. д-р Светослав Косев

(ак. дл., н. ст., име, фамилия)